

ÉPÍTÉSZETELMÉLET

2026/27. 1. FÉLÉV

ALAPADATOK		
TANTÁRGY NEVE	Építészetelmélet	Architectural Theory
TANTÁRGY KÓDJA(I)	YCXÉPELMNF	
SZERVEZETI EGYSÉG	Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar, Építészmérnöki Intézet, Épített Környezet Tanszék	
SZAK, TAGOZAT	építészmérnök BSc	nappali
TANTÁRGYFELELŐS OKTATÓ (Tárgyat irányító oktató)	Dr. habil. Nagy Gergely Domonkos PhD, egyetemi docens	nagy.gergely@ybl.uni-obuda.hu +36-1-252-1270/2510
OKTATÓK, ELŐADÓK	Dr. habil. Nagy Gergely Domonkos PhD, egyetemi docens (NGD)	nagy.gergely@ybl.uni-obuda.hu +36-1-252-1270/2510
	Dr. habil. Zuh Deodáth PhD, egyetemi docens (ZD)	zuh.deodath@uni-obuda.hu +36-70-344-3864
ELŐKÖVETELMÉNY	-	
ELŐADÁSOK SZÁMA (HETENTE)	3 óra, minden héten pénteken 8:00 - 10:35	
TANTERMI GYAKORLAT/ LABORGYAKORLAT (HETENTE)	0 óra	
TEREP- ÉS TANÜZEMI GYAKORLAT (HETENTE)	0 óra	
SZÁMONKÉRÉS MÓDJA	Félévközi feladat és vizsga	
MEGSZEREZHETŐ KREDITPONTOK	3 kredit	
TANTÁRGY FELADATA, RÖVID LEÍRÁSA	A tárgy célja áttekintést adni az építészetelméleti gondolkodás jelentősebb változásairól az ókortól napjainkig. Gondolkodásra készíteni a hallgatókat valamely releváns építészetelméleti témáról, illetve épületek elemzése kapcsán azok elméleti tartalmáról. További célja megmutatni hogy bizonyos építészetelméleti alapfogalmak máig megőrizték aktualitásukat és tudományos teljesítőkéességüket és így akár az ókortól fogva kísérik az építészeti tervezést és annak megértését. Az érthetetlen de legalábbis nem értett fontosságú épület nagyobb eséllyel tűnik el. Ennek eseteivel nap mint nap találkozunk. A kurzus egyszerre történet- és problémaorientált. Gerince három fogalom: az építészeti jelentés, ennek egyik beosztott fogalma, az építészeti ösztönesség, valamint az építészeti viszonya az ember környezetéhez. Ennek kapcsán számtalan történeti kérdés és szisztematikus érv bontható ki, amelyek elvezethetnek annak a problémának a megfelelő tárgyalásához, hogy: milyen gondolatok állhatnak konkrét használati tárgyak és épületek megszületése mögött.	
AJÁNLOTT SZAKIRODALOM	*** <i>A mérhető és a mérhetetlen.</i> Építészeti írások a huszadik századból. Szerk.: Kerékgyártó Béla. Typotex, 2004. *** <i>A reneszánsz művészet történetének olvasókönyve.</i> Szerk.: Hajnóczi Gábor. Balassi Kiadó, Budapest, 2004. *** <i>Monumentális.</i> Szerk. Moravánszky Ákos - M. Gyöngy Katalin. Budapest: Terc, 2006. *** <i>A tér.</i> Szerk. Moravánszky Ákos - M. Gyöngy Katalin. Budapest: Terc, 2007. *** <i>A stílus.</i> Szerk. Moravánszky Ákos - M. Gyöngy Katalin. Budapest, Terc, 2009. *** <i>Technika és természet.</i> Szerk. Moravánszky Ákos - M. Gyöngy Katalin. Budapest, Terc, 2013. Arnheim, Rudolf: <i>The Dynamics of Architectural Form.</i> Berkeley: University of California Press, 1977. De Graaf, Reinier: <i>Four Walls and a Roof.</i> The Complex Nature of a Simple Profession. Harvard UP, 2017. Evers, Bernd - Biermann, Veronica: <i>Architectural Theory from the Renaissance to the present.</i> Taschen, 2019. Frampton, Kenneth: <i>A modern építészet kritikai története.</i> Terc, Budapest, 2009. Frampton, Kenneth: <i>The Other Modern Movement.</i> Architecture 1920/1970. New Haven: Yale University Press, 2021. Gelernter, Mark: <i>Sources of Architectural Form.</i> A Critical History of Western Design Theory. Manchester University Press, 1995. Hajnóczy Gyula: Az építészetelmélet története, in: <i>Építés- Építészettudomány</i> 1996-97/3-4: 207-278.	

	Kruft Hanno-Walter: <i>A History of Architectural Theory</i>. Princeton Architectural Press, New York, 1994. (Hanno-Walter Kruft: <i>Geschichte der Architekturtheorie</i>. Verlag C.H.Beck, München, 1986.) Loos, Adolf: <i>Ornamens és nevelés</i>. Válogatott írások. Ford. Kerékgyártó Béla. Terc, Budapest, 2004. Mallgrave, Harry Francis: <i>Modern Architectural Theory. A Historical Survey, 1673-1968</i>. Cambridge UP, 2005. Moravánszky Ákos: <i>Versengő látomások</i>. Esztétikai újítás és társadalmi program az Osztrák-Magyar Monarchia építészetében 1867-1918. Vince, Budapest, 1998. ISBN 963 9192 10 4. Moravánszky, Ákos: <i>Metamorphism</i>. Material Change in Architecture. Birkhäuser, Basel, 2017. Rasmussen, Steen Eiler: <i>Experiencing Architecture</i>. MIT Press, Cambridge MA, 1959. LCCN 62 21 673. Wittkower, Rudolf: <i>A humanizmus korának építészeti elvei</i>. Gondolat, Budapest, 1986.
SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK	TECHNIKAI A feladatok elkészítéséhez egy alap-felszereltségű (lehetőleg szövegszerkesztővel és diaszerkesztő programmal rendelkező) számítógép szükséges. A vizsgák alkalmával mobiltelefon és egyéb segédeszközök használata nem megengedett.

A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE				
HÉT	ELŐADÁS	ELŐADÓ	Tevékenységek	
1 * 09.12.	Féléves tudnivalók, féléves feladat ismertetése Az építészetelmélet alapfogalmai	ZD		
2 09.18.	Jelentés 1. - Ókor és reneszánsz	NGD		óra végén konzultáció
3 * 09.25.	kutatók éjszakája			-
4 10.02.	Jelentés 2. - Újkor	NGD	félévi feladat kiválasztása és véglegesítése	óra végén konzultáció
5 * 10.09.	Jelentés 3. - XX. század	ZD		óra végén konzultáció
6 10.16.	Összintesség 1. - Reneszánsz és újkor	NGD		óra végén konzultáció
7 10.23.	szabadnap			
8 * 10.30.	Összintesség 2. - Ruskin, Semper és a korai modernizmus; újabb perspektívák	ZD		óra végén konzultáció
9 11.06.	Összintesség 3. - Modernizmus és ennek kritikai perspektívái	ZD		óra végén konzultáció
10 11.13.	Környezethez való viszony 1. - az ideális város	NGD		óra végén konzultáció
11 * 11.20.	Környezethez való viszony 2. - újkortól XX. századig	ZD	félévi feladatok 90%-os készütségekben	óra végén konzultáció
12 11.27.	Feladatok prezentációja 1., Feladatbeadás	ZD, NGD		-
13 * 12.04.	Feladatok prezentációja 2., Feladatbeadás	ZD		-
14 12.11.	Feladatok prezentációja 3., Feladatbeadás	ZD, NGD		-

A FÉLÉV TELJESÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI			
ÉVKÖZI FELADATOK ÉS SZÁMONKÉRÉS			
KÖVETELMÉNY		LEÍRÁS	ÉRTÉK (pont, %, jegy)
A FOGLALKOZÁSOKON VALÓ RÉSZVÉTEL KÖVETELMÉNYEI		A gyakorlatokról legfeljebb három alkalommal lehet hiányozni, a tantárgyi követelményekre az Egyetemi Tanulmányi és Vizsgaszabályzat illetve a kari kiegészítésében foglaltak érvényesek. (kiemelten ETVSZ 46. §). A féléves prezentációkon minden hallgató jelenléte kötelező.	-
ETIKAI KÓDEX		Aki plagizál - azaz megsérti az Óbudai Egyetem Etikai Kódexe 4. §-ének (2) bekezdésében foglaltakat - annak a tantárgyfelelős oktató a tantárgy teljesítését megtagadja, az Egyetem pedig A HKR TVSZ 90. §-a alapján fegyelmi eljárást indíthat.	-
FÉLÉVES feladat rövid leírása		Az oktatóval egyeztetve választandó egy épület. Szerencsés, ha a választott alkotás és funkciója vagy elhelyezkedése okán kapcsolódik a <i>féléves tervezési feladathoz</i> , de mindenképpen kapcsolódnia kell tágabban értelmezett kontextusához (hasonló korú, elhelyezkedésű vagy funkciójú épület). Ennek komplex elemzését kell adni, melynek fő szempontjai a jelentés, az őszinteség és a környezethez fűződő viszony feltárása. A három szempont egymással összefüggjön és azok használata tartalmazzon kritikai meglátásokat (pl. bár eddig ezt hitték, állították az elemzés megmutatta, hogy az másképpen [is] értendő). A gondolatokat alá kell támasztani vagy párhuzamba kell állítani egy építészetelméleti szöveggel is, amely a félévi feladat kötelező összetevője. A szöveg forrása a bibliográfia számos tétele lehet, de ezt mindenképpen nevesíteni kell a feladat félévvégi ismertetésénél, és a választást indokolni kell. A tantárgyat lezáró félévi jegy megszerzése a feladat dia-prezentációjával és annak disszkusziójával történik. Ezeken az órákon nemcsak a jelenlét, hanem a disszkuszióban kifejtett hallgatói aktivitás (kérdések, vita) is elvárt.	100 pont
Vizsga		Írásbeli vizsga (amennyiben az évközi jegy 2-es alatti) a félév előadásainak anyagából. Minimum elérendő pontszám a vizsgán 10 pont.	20 pont
ÉRTÉK ÖSSZESEN		120 pont	

FÉLÉVZÁRÁS KÖVETELMÉNYEI				
AZ ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	A féléves feladat teljesítése legalább 50 pontra.			
ALÁÍRÁSPÓTLÁS FELTÉTELE	A feladat beadási határideje: 2025.11.28., az óra keretében. A feladatok pótlólag beadhatók 2025.12.12. 17:50-ig. Aláíráspótló vizsgára az jogosult, akinek a féléves feladata pótbeadáskor legalább 80%-os készültségű.			
GYAKORLATI JEGY KIALAKÍTÁSA	Nincsen gyakorlati jegy.			
MEGAJÁNLOTT JEGY MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	A féléves feladatokról legalább 60 pont megszerzése.			
	2 - ELÉGSÉGES	3 - KÖZEPES	4 - JÓ	5 - JELES
	60-69 pont	70-79 pont	80-89 pont	90-100 pont

A VIZSGÁRA BOCSÁTÁS FELTÉTELEI	Akik nem érik el a megajánlott jegy szintjét, vagy annak minőségével nem elégedettek, azok a vizsgaidőszakban a Neptunban történő jelentkezés után vizsgát tehetnek. Vizsgát csak azok a hallgatók tehetnek, akik az aláírást (esetleg egy korábbi félévben) már megszerezték. A vizsgaidőszakban a hallgató a Neptunban kijelölt vizsganapok valamelyikén vizsgázik. A vizsga 60 perc időtartamú, több feladatot tartalmaz, 20 pont összértékű, az előadások tematikáját felelő írásbeli beszámoló.				
A VIZSGAJEGY KIALAKÍTÁSA	A jegyet a vizsgán elért pontszám (min. 20) és a féléves feladatok pontszámának összege adja.				
	0-59 pont	60-74 pont	75-89 pont	90-104 pont	105-120 pont
	1- ELÉGTELEN	2 - ELÉGSÉGES	3 - KÖZEPES	4 - JÓ	5 - JELES